

Bogen giver en del eksempler på faldgruber, der notorisk er forekommet. Der er for eksempel færre, der mener, at noget *bør forbydes*, end som mener, at det *ikke bør tillades*. Vi skal derfor være opmærksomme på at logisk ekvivalente spørgsmål kan fremkalde forskellige reaktioner. Derimod gør bogen ikke meget ud af at fortælle, hvordan man garderer sig mod at gå i den slags fælder. Surveyforskningen er i de senere år blevet både mere komparativ og mere longitudinal. Der eksperimenteres mere med at stille det "samme" interviewspørgsmål i flere lande, med at stille det igen efter nogle års forløb, og med at samle flere spørgsmål om samme emne i serier. Herved sker det, at sådanne fælder kommer for dagen. Henning Olsens rejse slutter netop på dette sted, men det skal blive spændende at følge ham på hans næste rejse, hvor det er den hjemlige surveyforskning, der kommer under luppen.

Ole Borre
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Jørgen Elklit og Mogens N. Pedersen (red.), *Kampen om kommunen. Ni fortællinger om kommunalvalget i 1993*, Odense: Odense Universitetsforlag, 1995, 238 s., kr. 250,00.

Denne bog udfylder et klart hul i den empiriske litteratur ved at berette om indhold i og forløb af valgkampe og de følgende valgresultater i ni danske kommuner i efteråret 1993. Beretningerne løfter sig op over det journalistiske uden dermed at komme ind under betegnelsen systematisk politologi; bogen er letlæst og uden noter og politologisk jargon. Men politologer kan ved at læse bogen så sandelig alligevel få en vis indsigt i, hvad der kan ske i lokalpolitik.

De ni kommuner behandles af hver sin forfatter som en case, det er Randers (Jørgen Elklit), Midtdjurs (Annie Gaarsted Frandsen), Blaaby (Mogens N. Pedersen), Rødding (Roger Buch Jensen), Vissenbjerg (Rikke Berg), Odense (Mette Bergholdt Jensen), Ishøj (Charlotte Hedegaard), Farum (Mads Rieper) og Søllerød (Poul Erik Mouritzen). Redaktørerne indleder og konkluderer bogen, der udspringer af det odenseanske forskningsprogram „Det kommunale lederskab“, der har en 5-årig bevilling fra SSF, herunder en forskningsprofessor.

Kommunerne er udvalgt under hensyntagen til land/by forhold, repræsentation af Øst- og Vest-Danmark, grad af økonomisk og social stabilitet, indvandrerforhold, politiske forhold, kommunale nøgletal samt administrativ-organisatoriske forhold. Læseren skånes dog for en nærmere indsigt heri, men kan altså være forvisset om, at der er stor variation i de nævnte forhold, og at det derfor ikke er muligt at generalisere om betydningen af disse baggrundsvariable med udgangspunkt i casene.

For en udenforstående er det naturligvis umuligt at vurdere validiteten af de enkelte cases. Den enkelte reporter har valgt temaerne for kapitlet ud fra sin fortolkning af, hvad der er væsentligt og uvæsentligt. Men fremstillingerne virker redelige og har en klar rem af den lokale hud.

For den komparativt interesserede er det en kilde til irritation, at de kvantitative data ikke systematisk kan sammenlignes. Af de mere raffinerede forhold kan nævnes, at i nogle kommuner får man tal på andele af lokale og ikke-lokale stemmer (vel underforstået: er der gamle „sognebånd“?), i nogle kommuner lægges vægt på personlig stemmeprocent, i nogle får vi tal på genopstillede valgte og genopstillede ikke-valgte mv. - og i nogle kommuner får vi slet ingen tal. Et lidt skarpere design af casene kunne have rådet bod herpå.

Et skarpere design ville også have sat læseren i stand til at duellere med redaktørerne om konklusionerne, som angår emner som betydningen af kommunalreformen (de gamle sognekommuners gennemslagskraft 25 år efter), partistrategier i valgkampene, vælgermøder, konstitueringstaktikker mv. Dermed ikke sagt at konklusionerne virker søgte - men læseren har ikke gode muligheder for at argumentere hverken for eller imod. Hvis den model, som opstilles side 234 for opnåelsen af et valgresultat, havde struktureret alle kapitler, havde meget været vundet.

I et par af kapitlerne sammenholdes resultatet af Søren Risbjerg Thomsens prognose-metode med det faktiske valgresultat, men i kraft af en manglende teknisk diskussion eller anden perspektivering af dette bliver læserens reaktion blot et „nå“ - det burde enten have været trukket ud i et kapitel for sig eller præsenteret i en særskilt artikel om prognoseproblemer for kommunalvalg.

Alt i alt lider bogen af det problem, som de fleste case-studier har: Der er mange detaljer, og det bliver let lidt kedeligt at læse, hvis man ikke er specielt interesseret i et eller andet i tilknytning til casen. Politikere og politisk interesserede borgere i de enkelte kommuner vil uden tvivl kunne have glæde af deres case - men de færreste orker vel at læse alle de andre. Det burde politologerne måske - men her vil nok kun de mest standhaftige gennemgå bogen fra omslag til omslag, og de vil miste motivationen, fordi det komparative ikke er tilfredsstillende systematiseret. De, som er orienteret om personsager i kommunalpolitik, kan nok ikke dy sig for at læse kapitlerne om bykonger som Brixtofte i Farum og Madsen i Ishøj.

Hvis bogen blev skrevet igennem med udgangspunkt i konklusionskapitlet, ville den vinde i klarhed og gennemslagskraft. I den foreliggende form er den mere en interessant case-samling.

Peter Bogason
Institut for Samfundsvidenskab og Erhvervsøkonomi
Roskilde Universitetscenter